

Comparison of Social, Emotional and Educational Adjustment of Adolescents in Monogamous and Polygamous Families

Azizollah Khosravi Shastan¹, Ali Reza Rajaei^{2*}, Saeed Teimory³

1- Ph.D. Student in Psychology, Department of Psychology, Torbat-e Jam Branch, Islamic Azad University, Torbat-e Jam, Iran.

2- Associate Professor, Department of Psychology, Torbat-e Jam Branch, Islamic Azad University, Torbat-e Jam, Iran.

3- Associate Professor, Department of Psychology, Torbat-e Jam Branch, Islamic Azad University, Torbat-e Jam, Iran .

Corresponding Author: Ali Reza Rajaei, Associate Professor, Department of Psychology, Torbat-e Jam Branch, Islamic Azad University, Torbat-e Jam, Iran.

E-mail: rajaei.46@yahoo.com

Received: 29 Aug 2023

Accepted: 20 Jan 2024

Abstract

Introduction: Many factors such as the economic and social status of mothers can affect the social, emotional, and educational adjustment of adolescents. Therefore, understanding the effective components of these consequences is necessary; The present study was conducted to compare the adjustment of adolescents in monogamous and polygamous families according to the economic and social status of mothers.

Methods: The research method is causal-comparative. The statistical population of the research was made up of all adolescents aged 14 to 18 accompanied by their mothers in monogamous and polygamous families of Saravan City in the academic year 2020-2021. 240 people from polygamous and monogamous families (120 adolescents and 120 mothers) were selected through purposive sampling. Then, they responded to Sinha and Singh's student adjustment scale and Gudrat-Nama social and economic status questionnaire. The collected data were analyzed using SPSS version 26 software and through independent sample t-test and multivariate variance analysis.

Results: The results showed that the emotional adjustment of adolescents in monogamous families is significantly more than in polygamous ones ($P < 0.05$), while in terms of social adjustment, educational adjustment, and the whole, no significant difference was observed between monogamous and polygamous families ($P < 0.05$). Also, the mean adjustment of adolescents in polygamous families with low socio-economic status was significantly lower than in monogamous families ($P < 0.05$).

Conclusions: According to the findings, it is suggested to strengthen the information base of families and teach the correct way of living together for better emotional adjustment of adolescents, as well as providing facilities and social services to polygamous families to empower women, for more adjustment of adolescents.

Key words: Adjustment, Adolescent, Polygamy, Mothers.

مقایسه سازگاری اجتماعی، عاطفی و آموزشی نوجوانان در خانواده های تک همسری و چندهمسری

عزیزاله خسروی شستان^۱، علی رضا رجایی^{۲*}، سعید تیموری^۳

۱- دانشجوی دکتری روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربیت جام، ایران.

۲- دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربیت جام، ایران.

۳- دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربیت جام، ایران.

نویسنده مسئول: علی رضا رجایی، دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربیت جام، ایران.
ایمیل: rajaei.46@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۶/۷

چکیده

مقدمه: عوامل زیادی مانند وضعیت اقتصادی و اجتماعی مادران می توانند بر سازگاری اجتماعی، عاطفی و آموزشی نوجوانان تأثیر بگذارند؛ بنابراین درک مؤلفه های مؤثر در این پیامدها ضروری است؛ از این رو پژوهش حاضر باهدف مقایسه سازگاری نوجوانان در خانواده های تک همسری و چندهمسری بر اساس وضعیت اقتصادی و اجتماعی مادران انجام گرفت. **روش کار:** روش پژوهش علی - مقایسه ای است. جامعه آماری پژوهش را کلیه نوجوانان ۱۴ تا ۱۸ سال عضو خانواده های تک همسری و چندهمسری شهرستان سراوان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به همراهی مادرانشان تشکیل دادند. ۲۴۰ نفر از خانواده های چندهمسری و تک همسری (۱۲۰ نفر نوجوان و ۱۲۰ نفر مادر) به شیوه نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند و سپس به مقیاس سازگاری دانش آموزی سینه و سینگ و پرسشنامه وضعیت اجتماعی و اقتصادی قدرت نما پاسخ دادند. داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ و از طریق تی گروه های مستقل و تحلیل واریانس چندعاملی تحلیل شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که سازگاری عاطفی نوجوانان در خانواده های تک همسری نسبت به چندهمسری به طور معناداری بالاتر است ($P < 0/05$). در حالی که از نظر سازگاری اجتماعی، سازگاری آموزشی و کل تفاوت معناداری بین خانواده های تک همسری و چندهمسری مشاهده نشد ($P > 0/05$). همچنین میانگین سازگاری نوجوانان در خانواده های چندهمسری دارای وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین نسبت به خانواده های تک همسری به طور معناداری پایین تر بود ($P < 0/05$).

نتیجه گیری: با توجه به یافته ها، تقویت پایگاه اطلاعاتی خانواده ها و آموزش شیوه صحیح زندگی مشترک برای سازگاری عاطفی بهتر نوجوانان و همچنین ارائه تسهیلات و خدمات اجتماعی به خانواده های چندهمسری برای توانمندسازی زنان، برای سازگاری بیشتر نوجوانان پیشنهاد می گردد.

کلیدواژه ها: سازگاری، نوجوانان، چندهمسری، مادران.

مشکلات برای کودکان و نوجوانان، از جمله مشکلات بیرونی و درونی، ناسازگاری اجتماعی، نقص در شایستگی شناختی و حتی اختلال در سلامت جسمانی و عملکردهای بیولوژیکی همراه است (۱۰). برخی از جنبه‌های مسئولیت‌های مربوط به سازگاری کودک عمدتاً توسط مادران انجام می‌شود، از جمله مراقب احساسات کودکان است، در حالی که جنبه‌های دیگر از جمله القای ارزش‌ها در کودکان، مشترک با کمک همسران انجام می‌شود (۱۱). برخی از محققان بر اهمیت مادر در رشد و تربیت فرزندان تأکید کرده و بیان می‌کنند که مادران بیشترین تأثیر را بر فرزندان دارند (۱۲)؛ زیرا مادران مسئولیت اصلی مراقبت از کودکان و نوزادان را بر عهده دارند. لذا نقش یک مادر بسیار حائز اهمیت است نه به خاطر مهارت خاصی که دارد بلکه به خاطر زمانی که با کودکان سپری می‌کند و رفتار و تربیت مادر، تأثیر زیادی بر نگرش‌ها، باورها، توانایی‌ها و رفتار فرزندان دارد (۱۳). نتایج پژوهش کدیور، صرامی و اشعری (۱۴) بیانگر تأثیر نقش مادران در سازگاری فرزندان است.

چندهمسری از جمله عواملی است که می‌تواند بر سازگاری نوجوانان تأثیر داشته باشد (۱۵). ساختار خانواده با ازدواج مجدد مرد تغییر پیدا می‌کند که به این حالت چندهمسری یا تعدد زوجات گفته می‌شود (۱۶). خانواده‌های چندهمسری نسبت به خانواده‌های تک همسری عملکرد بدتری از نظر عاطفی، تعاملی و رفتاری دارند (۱۷). درگیری همسران، ارتباط و انسجام خانوادگی ضعیف، احساسات منفی در بین خواهر و برادرهای همسران، بیشتر در این نوع خانواده‌ها دیده می‌شود (۱). مشکلات فراوانی از جمله عملکرد خانوادگی، تربیت فرزندان، خصومت و غیره می‌باشند که دامن‌گیر زنانی است که در خانواده‌های چندهمسری زندگی می‌کنند (۱۸). مطالعات نشان می‌دهد که عملکرد خانواده و رابطه والدین با فرزندان بر سازگاری آن‌ها اثرگذار است (۱۹). فرزندان که تغییر ساختار خانواده را تجربه می‌کنند، وضعیت بدی دارند (۲۰). چنانچه برخی از مردها که پرورش‌یافته خانواده‌های چندهمسری هستند، بر اساس تجربیات زندگی خود، مشکلات رفتاری مانند سیگار کشیدن، پرخاشگری، رفتارهای ضداجتماعی، تمایلات جنسی و دخالت در خشونت را پذیرفتند که این‌ها را ناشی از ساختار ناکارآمد خانواده خود می‌دانستند (۱).

وضعیت اجتماعی - اقتصادی مادران می‌تواند از جمله عوامل تأثیرگذار بر سازگاری نوجوانان باشد. وضعیت اجتماعی -

خانواده اولین عامل اجتماعی شدن است که از طریق آن کودک نحوه تعامل با جامعه و دیگران را می‌آموزد (۱). در خانواده‌های منسجم از لحاظ ساختاری، افراد به ارزش‌ها و علایق یکدیگر حساس‌تر بوده و در فعالیت‌های خانوادگی وقت و انرژی بیشتری برای اعضای خانواده و هم برای مراقبت و مواظبت از آن‌ها می‌گذارند. افراد در این خانواده‌ها احساس مسؤولیت بیشتری دارند و بیشتر توجهاتشان را به نیازهای مشترک اعضای خانواده معطوف می‌کنند طوری که ساختار خانواده بر رفتارهای پرخاشگرانه و سازگاری نوجوانان تأثیر می‌گذارد (۲).

سازگاری که به ظرفیت افراد برای انطباق با محیط اشاره دارد، به این معناست که فرد مکانیسم‌های کافی برای احساس خوب، پاسخ مناسب به خواسته‌های محیط و دستیابی به اهداف خود را دارد. در دوران کودکی، سازگاری اغلب به عملکرد در برخی از زمینه‌های اصلی که مشخصه این مرحله است، یعنی خانواده و محیط مدرسه، اشاره دارد (۳). سازگاری دارای سه بعد اجتماعی، عاطفی و آموزشی است (۴). سازگاری اجتماعی که عملکرد نوجوانان را در تعامل اجتماعی منعکس می‌کند (۵)، از محیط مدرسه و فضای حاکم بر کلاس تأثیر می‌پذیرد، دربرگیرنده مهارت‌های اجتماعی، رفتارهای کلامی و غیرکلامی و پاسخ‌های مؤثر و مناسب هست و بیشتر جنبه تعاملی دارد، توسعه آن به ویژگی‌های فردی و محیطی که فرد در آن قرار دارند، بستگی دارد (۶). سازگاری آموزشی میانگین نمرات کسب‌شده دانش‌آموز و مشارکت در مدرسه به‌عنوان پایه و پیشرو موفقیت تحصیلی است (۷)، همچنین توانایی فرد برای کنار آمدن با تقاضاهای تحصیلی و فعالیت‌های مدرسه هست (۸). سازگاری عاطفی حالت یا فرآیند پذیرش و سازگاری با شرایط است که ممکن است نیاز به تغییر نگرش و ابراز مناسب احساسات در یک زمینه خاص داشته باشد. حفظ تعادل عاطفی در مواجهه با فشارهای درونی و بیرونی به‌عنوان سازگاری عاطفی شناخته می‌شود. مکانیسم‌های شناختی پذیرش و سازگاری به این امر کمک می‌کند. این ظرفیت بخش کلیدی سلامت روان است و زمانی که آسیب ببیند یا توسعه نیابد، می‌تواند منجر به آسیب و بیماری روانی شود (۹). شواهد قابل توجهی حاکی از یک رابطه ثابت و قوی از تأثیر والدین بر سازگاری کودکان است. به‌طور خاص، تعارض زناشویی با طیف گسترده‌ای از

آماری پژوهش را مادران خانواده های تک همسری و چندهمسری شهرستان سراوان در استان سیستان و بلوچستان و نوجوانان ۱۴ تا ۱۸ سال عضو این خانواده‌ها که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به تحصیل اشتغال داشتند، تشکیل دادند.

تعداد پسران و دختران در خانواده های تک همسری به ترتیب ۶۱۹۸ و ۵۱۶۶ نفر بودند. با توجه به نبود فهرستی نظام‌یافته و منسجم از جامعه آماری نوجوانان در خانواده های چندهمسری، با طرح سؤالاتی در مورد وجود فرزندان در خانواده های چندهمسری، به صورت میدانی و با کمک مدیران، مشاوران و دبیران مدارس متوسطه دوره اول و دوره دوم از بین ۷۰ مدرسه پسرانه و ۷۴ مدرسه دخترانه، با در نظر گرفتن سن و در قید حیات بودن مادرانشان فهرستی توسط پژوهشگر تهیه شد که تعداد پسران ۳۶ نفر و دختران ۳۳ نفر و در مجموع ۶۹ نفر مشخص شدند. جامعه پژوهش حاضر به دو زیرگروه خانواده های تک همسری و خانواده های چندهمسری تقسیم شد. در خانواده های چندهمسری، به تمام نوجوانان پرسشنامه داده شد تا تکمیل نمایند، پس از کنار گذاشتن پرسشنامه های مخدوش (۶ پسر و ۳ دختر)، ۳۰ پسر و ۳۰ دختر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. در خانواده های تک‌همسری، طبق فرمول کوکران تعداد ۶۰ نفر به‌عنوان

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{n} \left[\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right]} = \frac{\frac{3.8416 \times 0.5}{(0.05)^2}}{1 + \frac{1}{69}} = 58/62$$

در ادامه مادران این نوجوانان به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. تعداد ۱۲۰ نفر از مادران خانواده های چندهمسری و تک‌همسری (به‌طور مساوی ۶۰ نفر در هر گروه) در نظر گرفته شدند. مادران خانواده های تک‌همسری نیز با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند از بین دانش‌آموزان همان مدرسی (۱۰ مدرسه پسرانه و ۷ مدرسه دخترانه) که اعضای خانواده های چندهمسری تحصیل می‌کردند، انتخاب شدند. نوجوانان در خانواده های تک همسری از همان مدرسی که نوجوانان چندهمسری تحصیل می‌کردند، یعنی مدارس یکسان، سن ۱۴ تا ۱۸ سال، جنسیت و قومیت انتخاب شدند و همچنین برای انتخاب مادران تک همسر بر اساس قومیت (بلوچ بودن)، عدم فوت همسر و عدم طلاق با مادران چندهمسری هم‌تا و هماهنگ شدند. اجرای پژوهش بدین‌صورت بود که ابتدا با مراجعه به

اقتصادی یک ساختار پیچیده و چندبعدی است که هم ویژگی های عینی مستقل (مانند درآمد یا تحصیلات) و هم رتبه بندی ذهنی افراد از قرار گرفتنشان در طیف اجتماعی - اقتصادی را در برمی‌گیرد (۲۱). به‌طور سنتی وضعیت اجتماعی - اقتصادی، دستاوردهای آموزشی والدین، وضعیت شغلی والدین و درآمد خانواده را با سازگاری مناسب برای خانواده شامل می‌شود (۲۲). آشنفتگی خانواده با تحصیلات والدین، درآمد خانواده و تعداد افرادی که در خانواده زندگی می‌کنند، مرتبط است، یعنی هرچه آموزش و درآمد خانواده کم باشد و از طرفی تعداد افراد خانواده بیشتر باشند، آشنفتگی در خانه بیشتر می‌شود (۲۳). مطالعات متعددی نشان‌دهنده این مطلب هستند که بین وضعیت اجتماعی - اقتصادی پایین و بدرفتاری با کودک ارتباط وجود دارد (۲۴، ۲۵، ۲۶). همچنین پژوهش مرادی و همکاران (۲۷) نشان داد که بین وضعیت اجتماعی-اقتصادی و ویژگی‌های شخصیتی زنان ارتباط معنی‌داری وجود دارد؛ بنابراین با توجه به اوقات بیشتری که فرزند در کنار مادر است، شخصیت مادر به خاطر ارتباط با وضعیت اقتصادی و اجتماعی او، می‌تواند بر سازگاری نوجوانان تأثیرگذار باشد (۲۸). علاوه بر این، نتایج پژوهش نقش و همکاران (۲۹) نشان داد که وضعیت اجتماعی - اقتصادی دارای اثر مستقیم معنادار بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان است. در پژوهش ریگی کوته و همکاران (۱۵)، نتایج بیانگر آن است که بین نوجوانان در دو نوع خانواده از نظر سازگاری تفاوت معنادار وجود دارد. مطالعه فرا تحلیل شایفول بهاری (Shaiful Bahari) و همکاران (۳۰) نیز نشان داد کودکان دارای والدین چندهمسری از عملکرد اقتصادی ضعیف‌تر و سلامت روان کمتری برخوردار هستند. بررسی‌ها نشان داد مطالعات گوناگونی از زوایای مختلف بحث ساختار خانواده (تک‌همسری و چندهمسری) و عملکرد آن را بر سازگاری و دیگر متغیرها در نوجوانان بررسی کرده‌اند، اما تاکنون مطالعه‌ای به نقش وضعیت اجتماعی - اقتصادی مادران بر سازگاری نوجوانان در دو نوع خانواده نپرداخته است؛ بنابراین این پژوهش باهدف مقایسه سازگاری نوجوانان در خانواده های تک‌همسری و چندهمسری بر اساس وضعیت اقتصادی و اجتماعی مادران انجام گرفت.

روش کار

روش پژوهش توصیفی از نوع علی - مقایسه‌ای بود. جامعه

پرسش نامه ۰/۷۲ به دست آمد.

پرسش نامه وضعیت اجتماعی - اقتصادی قدرت نما:
پرسش نامه وضعیت اجتماعی - اقتصادی قدرت نما (۳۳) شامل ۵ سؤال اصلی است که درآمد، طبقه اقتصادی، تحصیلات و وضعیت مسکن (۴ مؤلفه) را می سنجد و همچنین دارای ۶ سؤال که دربرگیرنده مشخصات جمعیت شناختی افراد است. هر سؤال اصلی ۵ گزینه دارد که نمره گذاری آن به ترتیب، خیلی پایین = ۱، پایین = ۲، متوسط = ۳، بالا = ۴ و خیلی بالا = ۵ است. اسلامی و همکاران (۳۴) روایی صوری و محتوایی پرسش نامه مذکور را توسط ۱۲ تن از متخصصین ورزشی مورد تأیید قراردادند، همچنین با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ پایایی پرسش نامه ۰/۸۳ به دست آمد. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ پرسش نامه ۰/۷۲ به دست آمد.

تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون های تی گروه های مستقل و تحلیل واریانس چندعاملی از طریق از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ انجام شد.

یافته ها

در خانواده های تک همسری و چندهمسری ۵۰ درصد شرکت کنندگان را پسران و ۵۰ درصد آن ها را دختران تشکیل دادند. در خانواده های تک همسری ۳ نفر (۵ درصد) از نوجوانان ۱۴ سال، ۱۹ نفر (۳۱/۷ درصد) ۱۵ سال، ۱۲ نفر (۲۰ درصد) ۱۶ سال، ۱۰ نفر (۱۶/۷ درصد) ۱۷ سال و ۱۶ نفر (۲۶/۷ درصد) ۱۸ سال سن داشتند. در خانواده های چندهمسری ۱۰ نفر (۱۶/۷ درصد) از نوجوانان ۱۴ سال، ۱۰ نفر (۱۶/۷ درصد) ۱۵ سال، ۱۷ نفر (۲۸/۳ درصد) ۱۶ سال، ۱۱ نفر (۲۰ درصد) ۱۷ سال و ۱۱ نفر (۲۷ درصد) ۱۸ سال سن داشتند. در خانواده های چندهمسری نیز ۳۰ نفر (۵۰ درصد) همسر اول، ۲۷ نفر (۴۵ درصد) همسر دوم، ۲ نفر (۳/۳ درصد) همسر سوم، ۱ نفر (۱/۷ درصد) همسر چهارم داشتند. ۶/۶۷ زنان چندهمسری در خانه مشترک زندگی می کردند و ۹۳/۳۳ درصد زنان در خانه چندهمسری به صورت مجزا زندگی می کردند. در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار سازگاری فرزندان و وضعیت اقتصادی - اجتماعی مادران در خانواده های تک همسری و چندهمسری نشان داده شده است.

مدارس متوسطه (دوره اول و دوم) و توضیح اهداف پژوهش برای دانش آموزان و این که اطلاعات کسانی که در طرح شرکت نموده محرمانه می ماند و تکمیل نمودن فرم رضایت نامه آگاهانه برای دانش آموزان و مادران و نوجوانان، توضیحاتی کامل درباره پرسش نامه ها داده می شد، پس از تکمیل نمودن توسط دانش آموزان پرسش نامه ها جمع آوری گردید. توزیع پرسش نامه برای مادران با توجه به این که امکان آوردن مادران در مدارس وجود نداشت، توضیحات کامل برای دانش آموزان درباره نحوه تکمیل نمودن پرسش نامه توسط مادران داده شد تا به مادرانشان تحویل دهند. سپس پرسش نامه های تکمیل شده جمع آوری شدند. شروع و تداوم شرکت آزمودنی در پژوهش آزاد بود. هیچ آزمودنی را برای ادامه مشارکت در مطالعه مورد اجبار، تهدید و تحت محدودیت قرار نگرفت. همچنین رعایت رازداری در صورت پنهان بودن چندهمسری و مراقبت از حالات روحی، روانی و احساسات رعایت گردید. برای جمع آوری داده ها نیز از پرسش نامه های سازگاری دانش آموزان و وضعیت اجتماعی - اقتصادی استفاده شد.

مقیاس سازگاری دانش آموزان سینه ها و سینگ: این مقیاس دارای ۶۰ سؤال که توسط سینه ها و سینگ در سال ۱۹۹۳ برای جداسازی دانش آموزان با سازگاری خوب از دانش آموزان با سازگاری ضعیف در سه حوزه عاطفی، اجتماعی و آموزشی ساخته شد. نمره (۰) منطبق بر سازگاری و نمره (۱) غیر منطبق بر سازگاری است. نقطه برش سازگاری نمره ۳۰ است. نمره پایین یعنی کمتر از ۳۰ سازگاری بیشتر و نمره بالا یعنی بالاتر از ۳۰ سازگاری پایین تر را نشان می دهد. از جمع نمره های سه مقیاس فرعی (عاطفی، اجتماعی و آموزشی) نمره سازگاری کل را به دست آورده می شود (۳۱). سینه ها و سینگ در سال ۱۹۸۴ ضریب پایایی این مقیاس را با روش های دونیمه کردن، باز آزمایی و کودر ریچاردسون به ترتیب ۰/۹۵، ۰/۹۳ و ۰/۹۴ گزارش کردند (۳۲). در پژوهش زندگی آبادی و همکاران (۸) ضرایب پایایی مقیاس فوق با استفاده از روش کودر ریچاردسون و دونیمه کردن برای کل مقیاس ۰/۸۳ و ۰/۷۶ و برای خرده مقیاس های عاطفی ۰/۸۸ و ۰/۷۸، اجتماعی ۰/۹۱ و ۰/۸۰ و آموزشی ۰/۸۵ و ۰/۷۲ به دست آمد. در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد مطالعه

متغیر	خانواده تک‌همسری (میانگین $\pm$ انحراف معیار)		خانواده چندهمسری (میانگین $\pm$ انحراف معیار)	
	فرزندان	مادران	فرزندان	مادران
سازگاری	عاطفی	۳/۰۱ $\pm$ ۵/۳۵	-	۳/۲۹ $\pm$ ۶/۶۸
	اجتماعی	۳/۱۰ $\pm$ ۱۱/۳۵	-	۲/۵۲ $\pm$ ۱۱/۸۰
	آموزشی	۲/۶۹ $\pm$ ۱۰/۷۵	-	۲/۱۸ $\pm$ ۱۱/۱۰
وضعیت اقتصادی	کل	۲۷/۸۶ $\pm$ ۵/۶۲	-	۲۹/۲۵ $\pm$ ۵/۶۱
	پایین	-	۱۴/۸۰ $\pm$ ۲/۱۶	-
	متوسط	-	۱۴/۸۹ $\pm$ ۳/۴۱	-
اجتماعی	بالا	-	۱۴/۶۵ $\pm$ ۲/۸۵	-

تک‌همسری به‌طور معناداری پایین‌تر است ($P < 0/05$). درحالی‌که بین میانگین سازگاری اجتماعی و سازگاری آموزشی نوجوانان خانواده تک‌همسری و چندهمسری اختلاف آماری معناداری وجود نداشت ($P > 0/05$). همچنین تفاوت معناداری بین سازگاری کل نوجوانان در خانواده‌های تک-همسری و چندهمسری وجود نداشت ($P > 0/05$).

برای بررسی توزیع نرمال متغیر سازگاری فرزندان از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف استفاده شد. نتایج آزمون سازگاری نوجوانان در خانواده تک‌همسری $0/101$ ($P = 0/200$) و چندهمسری $0/103$ ($P = 0/179$)، نشان داد که داده‌های این متغیر در دو گروه به‌صورت نرمال توزیع شده است. با توجه به نتایج جدول ۲، میانگین سازگاری عاطفی نوجوانان در خانواده‌های چندهمسری نسبت به خانواده‌های

جدول ۲. نتایج آزمون t مستقل در ارتباط با سازگاری (عاطفی، اجتماعی، آموزشی، کل) نوجوانان با توجه نوع خانواده

سازگاری	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T	درجه آزادی	سطح معناداری
سازگاری عاطفی	تک‌همسری	۶۰	۵/۳۵	۳/۰۱	-۲/۲۷	۱۱۸	0/025
	چندهمسری	۶۰	۶/۶۸	۳/۳۹			
سازگاری اجتماعی	تک‌همسری	۶۰	۱۱/۳۵	۳/۱۰	-0/87	۱۱۸	0/386
	چندهمسری	۶۰	۱۱/۸۰	۲/۵۲			
سازگاری آموزشی	تک‌همسری	۶۰	۱۰/۷۵	۲/۶۹	-0/782	۱۱۸	0/436
	چندهمسری	۶۰	۱۱/۱۰	۲/۱۸			
سازگاری کل	تک‌همسری	۶۰	۲۷/۸۶	۵/۶۲	-1/34	۱۱۸	0/180
	چندهمسری	۶۰	۲۹/۲۵	۵/۶۱			

اثر معناداری بر سازگاری نوجوانان دارد (مقدار آمار آزمون $F = 5/48$ و $P = 0/021$). مجذور اتای نوع خانواده نیز برابر با $0/042$ است که نشان‌دهنده اثر قوی آزمون است. وضعیت اقتصادی - اجتماعی مادران اثر (اصلی) معناداری بر سازگاری نوجوانان نشان نداد. ($F = 0/101$ و $P = 0/904$). همچنین اثر تعاملی نوع خانواده و وضعیت اقتصادی - اجتماعی مادران بر سازگاری نوجوانان معنادار نبود. مقدار آماره F برابر $2/69$ و سطح معناداری برابر $0/072$ بود.

همگنی واریانس‌های بین گروهی به‌عنوان پیش‌شرط آزمون تحلیل واریانس چندعاملی، با استفاده از آزمون لون بررسی شد. نتایج آزمون (آماره لون = $1/394$) همگنی واریانس‌های بین گروهی در سازگاری را تأیید می‌کند ($P = 0/232$).

جدول ۳ نتایج آزمون واریانس چندعاملی سازگاری نوجوانان برحسب دو اثر اصلی نوع خانواده و وضعیت اقتصادی - اجتماعی مادران و نیز اثر فرعی (تعامل این دو عامل) را نشان می‌دهد. نتایج آزمون نشان داد که نوع خانواده

عزیزاله خسروی نستان و همکاران

جدول ۳. نتایج آزمون واریانس چندعاملی سازگاری نوجوانان برحسب نوع خانواده و وضعیت اقتصادی - اجتماعی مادران

منبع	مجموع مربعات	میانگین مربعات	درجه آزادی	F	مقدار بتا	سطح معناداری
نوع خانواده	۱۶۴۸/۸۸۴	۱۶۴۸/۸۸۴	۱	۵/۴۸	-۰/۴۶	۰/۰۲۱
وضعیت اقتصادی - اجتماعی	۶/۱۰	۳/۰۵۰	۲	۰/۱۰۱	-۰/۰۰۲	۰/۹۰۴
نوع خانواده و وضعیت اقتصادی - اجتماعی	۱۶۲/۰۹	۸۱/۰۴۸	۲	۲/۶۹	-۰/۰۴۵	۰/۰۷۲

نوجوانان در خانواده های چندهمسری دارای وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین نسبت به خانواده های تک همسری به طور معناداری پایین تر است ($P = ۰/۰۴۱$).

در جدول ۴ نتایج آزمون تی سازگاری نوجوانان برحسب نوع خانواده در گروه با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین ارائه شده است. با توجه به نتایج، میانگین سازگاری

جدول ۴. آزمون تی سازگاری نوجوانان برحسب نوع خانواده در گروه با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین

سازگاری نوجوانان	گروه	تعداد	میانگین	اختلاف میانگین ها	t	درجه آزادی	سطح معناداری
وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین	تک همسری	۴	۲۳/۰۰	-۸/۰۷	-۱/۸۵	۱۶	۰/۰۴۱
	چند همسری	۱۴	۳۱/۰۷				

فرزندان خود می کنند در نتیجه نوجوان در این خانواده ها خود مهار گر، خودتنظیم گر و دارای مهارت های مختلف در زندگی می شوند که باعث سازگاری آن ها می شود. در مقابل در خانواده های چندهمسری، رقابت بین خانواده و اعضای آن زیاد است و خانواده از انسجام کمتری برخوردار بوده، این انسجام کم می تواند باعث بروز ناراحتی های عاطفی بیشتر در نوجوانان این نوع شود، طوری که خود مهار گیری کمتری را به همراه داشته و باعث می شود تا نوجوانان نتوانند در مقابل مشکلات از راه حل های کارآمدی بهره گیرند و در نتیجه سازگاری آن ها کاهش می یابد (۳۹). با توجه به نتایج پژوهش حاضر، بین سازگاری اجتماعی نوجوانان خانواده های تک همسری و چندهمسری تفاوت معناداری وجود نداشت که این نتایج با یافته های پژوهش ریگی کوه و همکاران (۱۵) همسو است. از طرفی، نتایج پژوهش مددی و همکاران (۳۶) را تأیید نکرد. در این مطالعه، دانش آموزان با حمایت قوی از جانب والدین، مسئولین مدرسه و مشاوران برخوردار بودند که احتمالاً باعث شد تفاوت معنی داری بین سازگاری اجتماعی نوجوانان خانواده های تک همسری و چندهمسری مشاهده نشود (۳۵). در حالی که در مطالعه مددی و همکاران دانش آموزان دوره ی ابتدایی در کلاس های چندپایه تحصیل می کردند و با توجه به خواسته های متفاوت درسی و تعاملی آن ها، از تعاملات سازنده و حمایت لازم معلمان جهت سازگاری اجتماعی بهتر برخوردار نبودند. در تبیین این یافته می توان گفت در خانواده های تک

بحث

این مطالعه باهدف مقایسه سازگاری نوجوانان در خانواده های تک همسری و چندهمسری بر اساس وضعیت اقتصادی و اجتماعی مادران انجام شد. نتایج نشان داد نوجوانان در خانواده های چندهمسری نسبت خانواده های تک همسری سازگاری عاطفی کمتری دارند. این نتایج، یافته های پژوهش ریگی کوه و همکاران (۱۵) را تأیید می کند. همچنین نتایج مطالعه حاضر با نتایج پژوهش های مرادی زاده و همکاران (۳۵) و مددی و همکاران (۳۶) که دانش آموزان عادی سازگاری عاطفی بالاتری داشتند، همسو است. طبق نظر شورر (Shorer) و همکاران (۳۷) سازگاری عاطفی فرزندان در طول رویدادهای استرس زا به شدت به وضعیت عاطفی والدین آن ها بستگی دارد. در تبیین این یافته می توان گفت وجود انسجام و روابط نزدیک و پیوند عاطفی بین والدین و بین والد - فرزندی در خانواده های تک همسری باعث سازگاری نوجوانان می شود. نوجوانان در این خانواده ها مورد حمایت بیشتری توسط والدین قرار می گیرند، بنابراین احساس آرامش و امنیت و احترام می کنند و این مؤلفه ها به سازگاری آن ها کمک می کند. در واقع فرزندان خانواده های تک همسری این احساس را پیدا می کنند که مورد پذیرش والدین هستند و والدین نسبت به خواسته های آن ها حساس و مسئول هستند. در مقابل روابط عاطفی کم در خانواده های چندهمسری باعث کمتر شدن سازگاری عاطفی فرزندان می شود (۳۸). همچنین در خانواده های تک همسری هر دو والدین وقت و زمان مناسبی را صرف تربیت

همسری با توجه به ساختار والدین، زمانی که والدین تعامل با فرزندشان دارند پایدارتر، ثابت تر است و آن‌ها قادر به کنترل احساسات خود هستند، فرزندانشان تمایل به نشان دادن سطوح پایین تری از رفتار پرخاشگرانه دارند. همچنین فرزندانشان احساسات منفی کمتر دارند که منشأ آنها رفتار ارتباطی تأیید والدین آنها است، در نتیجه از سازگاری بهتری برخوردارند. در این تحقیق تفاوتی بین سازگاری اجتماعی نوجوانان در خانواده های چندهمسری و تک همسری دیده نشده که این می تواند ناشی از این باشد که خانواده های چندهمسری مانند خانواده های تک همسری در این مناطق در تعاملات با نوجوانانشان باصلابت هستند و والدین الگوی رفتاری اجتماعی مناسبی برای فرزندانشان هستند؛ بنابراین فرزندان با الگو گرفتن از روابط اجتماعی والدین کمتر رفتار ناشیگری در تعاملات اجتماعی از خود نشان می دهند و همچنین از رضایت بیشتری برخوردارند.

در مطالعه حاضر نیز نتایج نشان داد که بین سازگاری آموزشی و کل در نوجوانان خانواده های تک همسری و چندهمسری تفاوت معناداری وجود ندارد که با یافته‌های پژوهش ریگی کوهه و همکاران (۱۵) ناهمسو و ناهمخوان است. علاوه بر این، نتایج پژوهش های الشرفی (Al-Sharfi) و همکاران (۴۰) و حمدان (Hamdan) و همکاران (۴۱) نشان داد که سازگاری در خانواده های چندهمسری بالاتر از خانواده های تک همسری است که با نتایج مطالعه ما ناهمسو بود. این مطالعات از محیط‌های فرهنگی متفاوتی برخوردار بودند که می تواند عامل تعیین کننده تأثیرگذار بر رشد فرزندان خانواده های چندهمسری باشد. هنگامی که کودکان در مکانی بزرگ می شوند که تعدد زوجات به عنوان هنجار پذیرفته می شود، ساختار خانواده به خودی خود هیچ تأثیرات مضر ندارد، چنین به نظر می رسد در پژوهش حاضر در فرهنگ مردم، چندهمسری بیشتر پذیرفته شده است و نقش محافظتی را برای نوجوانان دارد که این باعث سازگاری نوجوانان در خانواده های چندهمسری مانند همتایانشان در خانواده تک همسری شده است.

زمانی که افراد از سازگاری مطلوبی بهره مند هستند، به‌خوبی با شرایط پیرامون ارتباط برقرار می‌سازند و در برطرف سازی نیازمندی های خویش توانمندترند و در نتیجه از رضایت بیشتری برخوردارند (۴۲). رضایت نوجوان از خانواده و دریافت حمایت از جانب والدین باعث می-

شود نوجوان در زمینه آموزشی انگیزه و تلاش بیشتری از خود نشان دهد و به قوانین و مقررات مدرسه بیشتر پایبند باشند (۳۸). نوجوانان با انگیزه پیشرفت بالا در پی راه هایی برای رسیدن به موفقیت بیشتر خواهند بود و وقتی که موفقیت بیشتری کسب شود، رفتارهای سازگارانه آن‌ها در حیطه های مختلف از جمله در امور تحصیل افزایش می یابد. به عبارتی دیگر نوجوانانی که توانمندی بیشتری در برقراری سازگاری دارند عملکرد تحصیلی بهتری نشان می دهند (۴۲). در این مطالعه تفاوت معناداری بین سازگاری آموزشی و کل یافت نشد. در تبیین این یافته می توان گفت که هنجار بودن چندهمسری و پذیرش آن از طرف جامعه و تحت فشار نبودن اعضای این خانواده ها از طرف جامعه، به نوجوانان انگیزه می‌دهد؛ مانند همتایان خود در خانواده های تک همسری برای پیشرفت تحصیلی بهتر، با شرایط و عوامل مدرسه سازگارانه برخورد کنند.

در این مطالعه نیز نتایج نشان داد سازگاری نوجوانان در خانواده تک همسری که مادرانشان وضعیت اقتصادی- اجتماعی پایینی دارند، نسبت به نوجوانان در خانواده چندهمسری بهتر است. این یافته با نتایج پژوهش دیسا (Dissa) (۴۳) و آل کرناوی (Al-Krenawi) و همکاران (۴۴) همسو است؛ اما با نتایج پژوهش نادری و همکاران (۴۵) ناهمسو بود. آن‌ها نشان دادند که بین تحصیلات، درآمد (وضعیت اجتماعی - اقتصادی) مادران با سازگاری اجتماعی فرزندان رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین یافته حاضر، نتایج پژوهش علیپور و همکاران (۴۶) و ساریخانی و همکاران (۴۷) را تأیید نکرد.

وضعیت اقتصادی - اجتماعی نامناسب سبب استرس و بی‌اعتمادی می‌گردد و بر سلامت روان اثر منفی دارد. از طرفی وضعیت اقتصادی - اجتماعی مناسب سرپرست خانوار از فشار روانی بر زنان می‌کاهد (۴۸). با این وجود خانواده ها خصوصاً مادران، نقش بسیار مهمی در سازگاری فرزندان بر عهده دارد. طبق نظر بندورا در طی همانندسازی گرایبی که میان والدین و فرزندان به وجود می آید، فرزندان والدین را الگوی رفتاری خود قرار می دهند (۴۵). وقتی زنان در خانواده‌های تک همسری از سلامت روانی بیشتری برخوردارند می توانند احساس امنیت، عشق، تعلق را به فرزندان خود منتقل سازند و هم خود از سلامت روانی برخوردار باشند و هم فرزندان آن‌ها از سلامت و سازگاری بهتری برخوردار شوند. در واقع درست است که

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که سازگاری عاطفی نوجوانان در خانواده‌های تک همسری بهتر از خانواده‌های چندهمسری است. همچنین وضعیت اجتماعی-اقتصادی پایین مادران خانواده‌های چندهمسری باعث بدتر شدن سازگاری در نوجوانان شده بود. خانواده‌هایی که ساختار منسجم دارند، محیط خانوادگی آرامی دارند که به سازگاری عاطفی بهتر افراد کمک می‌کند، بنابراین تقویت پایگاه اطلاعاتی خانواده‌ها و آموزش شیوه صحیح زندگی مشترک برای سازگاری عاطفی بهتر نوجوانان در خانواده‌های چندهمسری توصیه می‌گردد. همچنین ارائه تسهیلات و خدمات اجتماعی به خانواده‌های چندهمسری برای توانمندسازی زنان، برای سازگاری بیشتر نوجوانان پیشنهاد می‌گردد.

سپاسگزاری

این مطالعه برگرفته از رساله دکترای روان‌شناسی مصوب دانشگاه آزاد اسامی واحد تربیت‌جام با کد اخلاق IR.IAU.1400.003 TJ.REC است. بدین وسیله نویسندگان بر خود لازم می‌دانند تا از نوجوانان و مادرانی که در انجام این پژوهش همکاری داشتند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایند.

تضاد منافع

بین نویسندگان چگونگی تضاد منافی وجود ندارد.

وضعیت اقتصادی و اجتماعی تا حدودی مؤثر است؛ ولی بیشتر از این مؤلفه برخورداری از احساس امنیت و عشق در خانواده و نبود مشکلات و تعارضات بین والدین و بین والد - فرزندی نقش ارزنده تری در سلامت و سازگاری افراد دارد. به همین دلیل می‌توان گفت در خانواده‌های چندهمسری که وضعیت اقتصادی و اجتماعی خوبی دارند تعارضات بیشتری بین افراد و اعضا در جریان است و این باعث کمبود سازگاری نوجوانان می‌شود. همچنین در تبیین همسو نبودن با پژوهش‌های فوق چنین به نظر می‌رسد در پژوهش حاضر وجود وضعیت اقتصادی-اجتماعی پایین مادران در خانواده‌های چندهمسری، شبکه محافظتی اعضا خانواده نتوانسته است استرس همراه با وضعیت اقتصادی-اجتماعی پایین مادران را کم کند، در نتیجه مادران با استرس بیشتر احتمالاً سلامت روانی کمتری دارند که این باعث می‌شود رفتارهای مناسبی با فرزندانشان نداشته باشند که باعث الگوی سازگاری کمتر فرزندان می‌شود. این پژوهش از محدودیت‌هایی برخوردار بود؛ از آنجایی که این پژوهش در شهر سراوان انجام شد، بنابراین قابل تعمیم به مناطق دیگر که دارای فرهنگ متفاوتی هستند نیست. در این پژوهش نیز، از مقیاس‌های خود گزارشی استفاده شد که معمولاً می‌تواند بایاس داشته باشد. همچنین سطح کم‌سواد مادران جمع‌آوری داده‌ها را با مشکل همراه کرده بود.

References

1. Rediy S, Tefera B. A Family-Based Behavioral Intervention to enhance Family Communication and Family Cohesion among Siblings in Polygamous Family. *Clinical and Experimental Psychology*. 2020; 6(5):1-8. <https://doi.org/10.35248/2471-2701.20.6.230>
2. Ahngarkani M, Pourdarvish A, Shafiei F, Guderz Naseri A. The Prediction of Family Flexibility and Cohesion and Religious Orientation with the Mediation of Marital Values among Married Individuals. *RBS*. 2018; 16(1): 93-100. <https://doi.org/20.1001.1.17352029.1397.16.1.13.9>
3. Piqueras JA, Mateu-Martínez O, Cejudo J, Pérez-González JC. Pathways Into Psychosocial Adjustment in Children: Modeling the Effects of Trait Emotional Intelligence, Social-Emotional Problems, and Gender. *Frontiers in Psychology*. 2019; 10:1-11. doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00507
4. Mohammad Aminzadeh L, Mohammad Aminzadeh H. Comparison of academic adaptation and social development of 8th grade female students with learning problems and without learning problems in Mahabad city. *Educational Leadership & administration*. 2018; 12(4):215-230.
5. Zhu J, Xiao B, Hipson W, Yan C, Coplan RJ, Li Y. Social Avoidance and Social Adjustment: The Moderating Role of Emotion Regulation and Emotion Liability/Negativity Among Chinese Preschool Children. *Psychol*. 2021; 12: 1-11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.618670>
6. Madadi F, Aflakifard H, Kowsari M. Comparison of social adjustment and perception of the environment among elementary school students

- in multi-grade and ordinary classes in Firoozabad city. *Journal of Pouyesh in Education and Consultation (JPEC)*. 2019; (11): 105-124. <https://doi.org/20.1001.1.2783154.1398.1398.11.6.7>
7. Datta P, Cornell D, Konold T. Association of Teen Dating Aggression With Risk Behavior and Academic Adjustment. *Journal of Interpersonal Violence*. 2022;37(7-8):NP3930-NP3953. <https://doi.org/10.1177/0886260520951305>
  8. Zangi Abadi M, Sadeghi M, Kadampour E. Effectiveness of teaching self-regulation strategies on academic self-efficacy and academic adjustment of maladjusted students”, *Journal of Research in Educational Science*. 2019; 13(44), 71-87. <https://doi.org/10.22034/jiera.2019.85986>
  9. Arjun A. Emotional Adjustment among Adolescents, Kerala, India. *Journal of Positive School Psychology*. 2022;6(5): 5009-5016.
  10. Camisasca E, Miragoli S, Di Blasio P, Feinberg M. Co-parenting Mediates the Influence of Marital Satisfaction on Child Adjustment: The Conditional Indirect Effect by Parental Empathy. *Journal of Child and Family Studies*. *Journal of Child and Family Studies*. 2019; 28(2), 519–530. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1271-5>
  11. Ciciolla L, Luthar SS. Invisible Household Labor and Ramifications for Adjustment: Mothers as Captains of Households. *Sex Roles*. 2019; 81(7-8), 467–486.
    1. <https://doi.org/10.1007/s11199-018-1001-x>
  12. Barajas M. Academic achievement of children in single parent homes: A Critical Review. *The Hilltop Review*. 2011; 5(1) 13-21.
  13. Ravnbol CI, Ravnbol CI. Women motherhood early childhood development. UNICEF report, review. *The hilltop review*. 2011; 5, 13-21.
  14. Kadivar P, Sarami G, Ashari Z. The Test of Structural Model of Relations among Conscience and Mother-Child Interaction in Pre-School Children: To Investigate the Meditative Role of The Effortful Control. *Social Cognition*. 2018;7(2): 9-26. <https://doi.org/10.30473/sc.2018.41312.2226>
  15. Rigi Kote B, Bakhtiar Nasrabadi HA, Sepehari F, Nosrati Heshi K. Investigating the effect of family structure on the tendency to risky behaviors and the dimensions of adjustment (emotional, social, educational and general) in students from monogamous and polygamous families. *Akhlaq Scientific Quarterly*. 2013; 3(12), 211-241.
  16. Zeitzen MK. Polygamy (Polygyny, Polyandry). *The International Encyclopedia of Anthropology*. 2018; 1–2. <https://doi.org/10.1002/9781118924396.wbiea1377>
  17. Farahmand M, Rizvani Z. Family structure and function in monogamous and polygamous families. *Journal of Applied Sociology*. 2019; 30(3), 154-135. <https://doi.org/10.22108/jas.2019.114022.1556>
  18. Dashtiane S, Zare S, Khorramdel K. Polygamy and its psychosocial outcomes for women (an evolutionary bio-psychological systematic review). *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*. 2021; 8(5): 39-55. <https://doi.org/10.32598/shenakht.8.5.39>
  19. Mohammadyfar MA, Kazemi S, Zarei Matekolae E. The role of students’ family function and self-efficacy in social adjustment. *Journal of School Psychology*. 2017; 5(4): 117-131. <https://doi.org/10.22098/jsp.2017.515>
  20. Bzostek SH, Berger LM. Family Structure Experiences and Child Socioemotional Development During the First Nine Years of Life: Examining Heterogeneity by Family Structure at Birth. *Demography*. 2017; 54(2), 513–540. <https://doi.org/10.1007/s13524-017-0563-5>
  21. Navarro-Carrillo G, Alonso-Ferres M, Moya M, Valor-Segura I. Socioeconomic Status and Psychological Well-Being: Revisiting the Role of Subjective Socioeconomic Status. *Frontiers in Psychology*. 2020; 11, 1-15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01303>
  22. Avvisati F. The measure of socio-economic status in PISA: a review and some suggested improvements. *Large-Scale Assessments in Education*. 2020; 8, 1-37. <https://doi.org/10.1186/s40536-020-00086-x>
  23. Marsh S, Dobson R, Maddison R. The relationship between household chaos and child, parent, and family outcomes: A systematic scoping review. *BMC Public Health*. 2020; 20(1), 1-27. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-08587-8>
  24. September SJ, Rich EG, Roman NV. The role of parenting styles and socio-economic status in parents’ knowledge of child development. *Ear-*

- ly Child Development and Care. 2015; 186(7), 1060–1078. <https://doi.org/10.1080/03004430.2015.1076399>
25. Shahidi S, Bashiriyeh T, Saberi SM, Abbasi A. The Assessment of Impact of Family Economic Status on Sexual Victimization of Children and Adolescents. *Journal of Criminal Law and Criminology*. 2023; 11(21), 233-257. <https://doi.org/10.22034/jclc.2023.342378.1690>
  26. Seddighi H, Salmani I, Javadi MH, Seddighi S. Child Abuse in Natural Disasters and Conflicts: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*. (2021); 22(1), 176-185. <https://doi.org/10.1177/1524838019835973>
  27. Moradi M, Kerminia R, Hatami HR, AbolMaali AlHusseini K. Examining the fit of the conceptual model based on the prediction of marital satisfaction based on socio-economic factors and personality traits with the mediation of lifestyle in Tehran women. *The Women and Family Educational Cultural Quarterly*. 2018; 13(43), 7-31. <https://doi.org/20.1001.1.26454955.1397.13.43.1>
  28. Shah S, Khan M. Relationship between Personality Profiles and Parental Acceptance/Rejection of Children of Non-Working Mothers. *INSIGHT Journal of Applied Research in Education* ISSN 0975-0665, 2016; 21, 9-15.
  29. Mahmoudi M, Mir Zamani SM, Zabihi R. The Relationship Between Parental Mental Health and Adolescents of Elementary Schoolchildren in District 17 of Tehran. *Journal of Excellence in counseling and psychotherapy*. 2018; 7(27): 14-22.
  30. Shaiful Bahari I, Norhayati MN, Nik Hazlina NH, Shahirul Aiman, CAAM, Nik Muhammad Arif NA. Psychological impact of polygamous marriage on women and children: a systematic review and meta-analysis. *BMC Pregnancy Childbirth*. 2021; 21, 823. <https://doi.org/10.1186/s12884-021-04301-7>
  31. Ghezselflo M, Hematipouya S. Effectiveness of emotional regulation training on affective, social and educational adjustment in 10 to 14 years boys suffering from conduct disorder. *Journal of Applied Psychology*. 2018; 12(2): 183-202. <https://doi.org/20.1001.1.20084331.1397.12.2.2.8>
  32. Hosseini Kalaie SS, Asadi M. The Effectiveness of successful parenting education to Mothers on Emotional, Educational and Social adjustment in adolescent girls. *Counseling Culture and Psychotherapy*. 2020;11(43): 89-120. <https://doi.org/10.22054/qccpc.2020.50638.2340>
  33. Ghodratinama A, Heidarinejad S, davoodi I. The Relationship between Socio – Economic Status and the Rate of Physical Activity in Shahid Chamran University Students of Ahwaz. *Journal of Sport Management*. 2013; 5(16): 5-20. <https://doi.org/10.22059/jsm.2013.30410>
  34. Eslami A, Mahmoudi A, Khabiri M, Najafiyani Razavi S. The role of socioeconomic conditions in the citizens' motivation for participating in public sports. *Applied Research in Sport Management*. 2014; 2(3): 89-104. <https://doi.org/20.1001.1.23455551.1392.2.3.7.5>
  35. Moradzadeh S, Bazgir L, Sepahvand E. Study and comparison of emotional, social, educational, self-regulation and test anxiety among gifted and normal boy students in Khoramabad city. *Rooyesh*, 2019; 8 (7):39-48. <http://frooyesh.ir/article-1-1214-fa.html>
  36. Madadi F, Aflakifard H, Kowsari M. Comparison of social adjustment and perception of the environment among elementary school students in multi-grade and ordinary classes in Firoozabad city. *Journal of Pouyesh in Education and Consultation (JPEC)*, 2020; 1398(11): 105-124. <https://doi.org/20.1001.1.2783154.1398.1398.1.6.7>
  37. Shorer M, Leibovich L. Young children's emotional stress reactions during the COVID-19 outbreak and their associations with parental emotion regulation and parental playfulness. *Early Child Development and Care*. 2020; 1–11. <https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1806830>
  38. Ismailpour K, Farzaneh A. Predicting students' emotional and academic adjustment based on family functional dimensions. *Education and Evaluation (Educational Sciences)*. 2017; 11(44), 103-118.
  39. Okorn A, Verhoeven M, Van Baar A. The importance of mothers' and fathers' positive parenting for toddlers' and preschoolers' social-emotional adjustment. *Parenting*. 2022; 22(2), 128-151.

- <https://doi.org/10.1080/15295192.2021.1908090>
40. Al-Sharfi M, Pfeffer K, Miller KA. The effects of polygamy on children and adolescents: a systematic review. *Journal of Family Studies*, 2015; 22(3), 272–286. <https://doi.org/10.1080/13229400.2015.1086405>
41. Hamdan S, Auerbach J, Apter A. Polygamy and mental health of adolescents. *European child & adolescent psychiatry*. 2009; 18(12), 755–760. <https://doi.org/10.1007/s00787-009-0034-7>
42. Tamannaefar M, Rezaei H, Hadady S. Prediction of Students academic performance based on adjustment (academic, emotional and social) and personality traits. *medical journal of mashhad university of medical sciences*, 2019; 62(December): 374-387.
2. <https://doi.org/0.22038/mjms.2019.14885>
43. Dissa Y. Polygamy in Mali: social and economic implications on families. *International Journal of African and Asian Studies*. 2019; 27, 99-108. <https://ssrn.com/abstract=2880034>
44. Al-Krenawi A, Slonim-Nevo V. Psychosocial and familial functioning of children from polygamous and monogamous families. *The Journal of Social Psychology*. 2008; 148(2), 745–764. <https://doi.org/10.3200/SOCP.148.6.745-764>
45. Naderi FZ, Sarukhani B. Investigating the status of social adjustment in the process of socialization of children in female-headed families, the first international conference on new research achievements in social sciences, educational sciences and psychology, Tehran. 2016; 1-21.
46. Alipoor M, Ostovarfar J, Nazari M, Maghsoudi A. Assessment of the Individual and Family Characteristics Role in Adjustment among Secondary School Female Students in Mahshahr City. *Journal of Health Sciences & Surveillance System*. 2020; 10(1), 28-35. <https://doi.org/10.30476/jhsss.2020.87722.1122>
47. Sarikhani N, Homai L. Factors affecting the social adjustment of immigrants (case study: Bomehan city), *Sociological Studies of Iran*. 2013; 4(13), 67-83.
48. Amir Ali Akbari S, Vameghi R, Sajedi F, Sajjadi H, Alavimajd H, Hajighasemali S. Relationship between Socio-Economic Status, Perceived Stress, Social Support and Domestic Violence With Women's Depression In Reproductive Age Using Path Analysis. *Iran J Health Educ Health Promot*. 2016; 3(4): 391-401. <http://journal.ihepsa.ir/article-1-377-en.html>